

UDENRIGSMINISTERIET
Sydgruppen

Den 6. juni 2007
Udenrigsudvalgets spørgsmål
nr. 55 (URU alm. Del) af 11.
maj 2007

Spørgsmål 55:

”Ministeren bedes oversende en beskrivelse af stemmeafgivelsen i FN's Sikkerhedsråd i forbindelse med vedtagelsen af sikkerhedsrådsresolution 1754 (2007) om Vestsahara, jf. URU alm. del - bilag 175. Ministeren bedes endvidere oversende et notat om situationen i Vestsahara og forhandlingsforløbet efter Sikkerhedsrådets vedtagelse.”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Steen Gade, SF.

Svar:

FN's Sikkerhedsråds vedtagelse af resolution 1754 om Vestsahara:

Resolution 1754, der forlænger mandatet for FN's fredsbevarende operation i Vestsahara (MINURSO) i yderligere seks måneder, blev vedtaget enstemmigt i Sikkerhedsrådet den 30. april 2007 (vedhæftes). Resolutionen opfordrer FN's generalsekretær til at facilitere direkte forhandlinger mellem konfliktens parter, Marokko og Polisario. Resolutionsforslaget blev fremlagt af Frankrig, Rusland, Spanien, Storbritannien og USA, der udgør den såkaldte vennegruppe for Vestsahara. Der er tradition for, at vennegruppen konsulterer konfliktens parter forud for fremlæggelse af resolutionstekster. I forbindelse med vedtagelsen af resolutionen afgav Sydafrika som eneste medlem stemmeforklaring, hvori Sydafrika fremhævede ligestillingen af de to parter og af deres respektive forslag til at bringe fredsprocessen videre.

Polisario har efter vedtagelsen sendt et brev til samtlige FN's medlemsstaters missioner i New York, hvori Polisario udtrykker støtte til resolution 1754 og erklærer sig rede til at starte direkte forhandlinger uden forhåndsbetingelser med henblik på at finde en løsning, som sikrer selvbestemmelse for Vestsaharas befolkning. Samme formulering genfinder man i resolutionens artikel 2.

I optakten til drøftelsen i Sikkerhedsrådet præsenterede Marokko den 11. april FN's generalsekretær for en autonomiplan for Vestsahara. I kort form går forslaget ud på, at der forhandles en løsning inden for nogle på forhånd givne rammer, der giver Vestsahara udstrakt grad af selvstyre - men ikke mulighed for uafhængighed - med udenrigs- og forsvarsanliggender under Marokkos kontrol og fastholdelse af Marokkos flag, mønt og nationalsang.

Ligeledes har Polisario den 10. april fremlagt et forslag, der går ud på, at man aftaler, at der skal være folkeafstemning om uafhængighed, og at der på forhånd forhandles en aftale om rettigheder for marokkanere bosiddende i Vestsahara, fælles anvendelse af naturressourcer og udvikling af de økonomiske samarbejde, der skal være gældende, såfremt resultatet af folkeafstemning bliver uafhængighed.

Den 19. april udsendte EU's formandskab en erklæring, der hilser begge forslag velkomne og som erklærer sin støtte til alle FN-bestræbelser på at finde en fredelig og gensidigt acceptabel løsning baseret på relevante sikkerhedsrådsresolutioner.

Generalsekretærens personlige udsending, *Peter van Walsum*, har sammenkaldt parterne til forhandlinger i New York i juni.

Brev sendt af Polisario til samtlige medlemsstaters missioner i New York den 7. maj 2007 samt referat af mødet i Sikkerhedsrådet den 30. april, inkl. Sydafrikas stemmeforklaring, vedhæftes.

Situationen i Vestsahara:

Saharaouierne er delt mellem flygtningelejrene i algeriske Tindouf, som med Algeriets accept kontrolleres af Polisario, og den marokkansk kontrollerede del med Laâyoune som hovedstad. Spørgsmålet om befolkningens størrelse og sammensætning er stærkt omdiskuteret, og der findes ingen nyere opgørelser. Parterne adskilles af en mere end 2000 km lang mineret sandmur, som Marokko har konstrueret rundt om det annekterede område.

MINURSO overvåger våbenhvilen, og selv om Marokko har udstationeret ca. 120.000 soldater og Polisario vurderes at have ca. 2.000 soldater, har der ikke været alvorlige brud på våbenhvilen, siden den blev etableret i 1991. Forekomsten af miner og ikke-detoneret ammunition (UEOs) er dog et alvorligt problem, og dødsulykker forekommer på begge sider af muren. Det vurderes, at oprydning af minerne og UEOs vil tage mindst 10 år.

Det marokkansk annekterede Vestsahara, især hovedstaden Laâyoune, er gennem massive marokkanske investeringer blevet moderniseret. Der er skabt mange arbejdspladser og siden regeringen i 1980'erne tilbød indbyggerne i det sydlige Marokko forskellige incitamenter til at flytte til Laâyoune (f.eks. gratis huse), er befolkningstallet steget. Estimerterne af befolkningstallet varierer mellem 150.000 og 300.000.

I det marokkansk annekterede Vestsahara er der de facto en marokkansk administration som følger marokkanske love. Der har været gentagne rapporter om menneskerettighedsovergreb. Danmark arbejdede under medlemskabet af FN's Sikkerhedsråd i 2005-6 for at styrke FN's muligheder for at overvåge menneskerettighedssituationen i området. I maj/juni 2006 sendte FN's Menneskerettighedskommissariat, OHCHR en mission til Vestsahara efter klager over marokkanske myndigheders overdrevne magtanvendelse i forbindelse opløsningen af demonstrationer, som startede i maj 2005 i Laâyoune og bredte sig til andre byer. Demonstrationerne resulterede i mange sårede, arrestation af flere hundrede demonstranter, sultestrejke blandt fangerne og beskyldning om anvendelse af tortur.

Ifølge Menneskerettighedskommissariatet OHCHR giver menneskerettighedssituationen i Vestsahara grund til alvorlig bekymring. Overordnet er spørgsmålet om selvbestemmelsesretten dominerende, men befolkningen – på begge sider af sandmuren – er desuden frataget en række andre rettigheder, som har betydning for netop selvbestemmelsesretten såsom retten til at udtrykke en anden holdning til spørgsmålet om Vestsaharas status end den officielle marokkanske og retten til organisere sig. Der er beskrevet en række tilfælde af mishandlinger af fanger. Den marokkanske regering har omtalt OHCHR's vurdering som ubalanceret og som værende alt for fokuseret på retten til selvbestemmelse frem for de politiske, økonomiske og kulturelle rettigheder.

Flygtningene i lejrene i og omkring Tindouf er helt afhængige af international bistand, som kanaliseres gennem WFP og UNHCR samt en række – især spanske – frivillige organisationer. Polisario har en aftale med værtslandet, Algeriet, som sikrer selvadministration i lejrene. Saharaoui Røde Halvmåne (SRC) modtager og distribuerer bistanden, men er samtidig nært forbundet til Polisario, og der savnes transparens m.h.t. fordelingsmetoderne. Spørgsmålet om antallet af berettigede modtagere af international bistand er genstand for uenighed, idet Polisario knytter spørgsmålet til selvadministrationsaftalen og modsætter sig registrering af flygtningene. WFP vurderer, at der er 90.000 personer i flygtningelejrene, mens Polisario hævder, at der er 158.000.

Udenlandske observatører rapporterer, at Polisario administrerer lejrene effektivt, men forholdene er vanskelige, og der er tilfælde af under- og fejlernæring.

Udenrigsministeren